

Тема №1

Підприємство як суб'єкт господарювання

- 1.Поняття підприємства як самостійного суб'єкта господарювання.**
- 2.Місія підприємства. Завдання та основні напрямки діяльності.**
- 3.Правові основи функціонування підприємства.**
- 4.Класифікація підприємств.**
- 5.Сутність та види виробничої структури підприємства.**

1. Поняття підприємства як самостійного суб'єкта господарювання.

Підприємство - це організаційно виділене і економічно самостійна основна ланка виробничої сфери народного господарства, що виготовляє продукцію, виконує роботу або надає послуги.

2. Місія підприємства. Завдання та основні напрямки діяльності.

Місія підприємства - це генеральна (головна) мета підприємства, тобто чітко окреслена причина його існування.

Вимоги до мети підприємства:

- цілі повинні бути конкретними і піддаватися вимірюванню;
- мета повинна бути орієнтована у часі, тобто мати конкретні горизонти прогнозування;
- мета повинна бути досяжна і забезпечувати підвищення ефективності його діяльності;
- з позиції динаміки ефективності виробництва мета підприємства повинна бути взаємно підтримуючою.

Види діяльності підприємства:

- Вивчення ринку товарів;
- інноваційна;
- виробнича;
- комерційна;
- післяпродажний сервіс;
- соціальна;
- економічна.

3. Правові основи функціонування підприємства.

Основні нормативні акти, що регулюють підприємницьку діяльність підприємства:

- Господарський кодекс;
- Податковий кодекс;
- Закон «Про акціонерні товариства»;
- Закон «Про некомерційні організації»;
- Закон «Про ліцензування окремих видів діяльності»;
- Митний кодекс;
- І деякі інші закони.

Підприємництво - це самостійна, систематична, господарська діяльність яка здійснюється на власний ризик, суб'єктами господарювання з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

Підприємницька діяльність громадянина

Громадянин в праві займатися підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи з моменту державної реєстрації в якості приватного підприємця.

Організаційно правові форми зручні для ведення підприємницької діяльності:

- Приватні підприємці;
- Товариство з обмеженою відповідальністю (найпростіша і найпоширеніша після приватного підприємця);
- Акціонерні товариства;
- Некомерційні організації.

Переваги приватного підприємця

- Простота в реєстрації;
- ліквідація;
- податки і звітність.

Системи оподаткування для ПП

- загальна;
- Сплата єдиного податку;
- Фіксований патент.

СПЛАТА ЄДИНОГО ПОДАТКУ

Переваги:

- Підприємець - платник єдиного податку має право не застосовувати електронний контрольно - касовий апарат при проведенні розрахунків із споживачами, що не тільки звільняє його від “головного болю”, пов'язаного з перевітками працівниками ДПІ, здачею звітності, контролем за проведенням всіх операцій, але і від витрат на його придбання і обслуговування . Виняток становлять випадки, коли єдинник здійснює продаж підакцизних товарів.
- Зокрема, підприємці - платники єдиного податку:
  - не платять збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг (але повинні отримати дозвіл на безкоштовній основі);
  - не нараховують «безробітний» та «непрацездатний» внески за найманих працівників;
  - не платять ПДВ (хоча на добровільних засадах можна зареєструватися платником ПДВ);
  - не платять за торговий патент і т. д.

- На єдиному податку менше звітності, яка здається в держоргани, що економить час на її заповненні і здачі.
- Контролюючим органам складніше знайти помилки у єдинників, ніж у звичайних підприємців.
- Єдинник веде досить простий облік своєї діяльності.
- Він може повернутися на загальну систему оподаткування за власним бажанням. Для цього, не пізніше ніж за 15 днів до закінчення поточного звітного кварталу, необхідно подати до податкової відповідну заяву. І тоді з наступного кварталу підприємець вже буде на іншій системі оподаткування (загальній або фіксованому податку).

«Недоліки»:

- Протягом року кількість найманих працівників СПД не повинна перевищувати 10 осіб. Розмір річної виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) не може перевищувати 500 тис. грн. Існують обмеження щодо здійснення деяких видів підприємницької діяльності. Єдинник не має право торгувати :
  - лікєро-горілчаними і тютюновими виробами;
  - пально - мастильними матеріалами. Існують обмеження, встановлені Законом України «Про державну підтримку малого підприємництва».
- Єдинниками не можуть бути:
  - підприємці, які займаються діяльністю у сфері грального бізнесу та здійснюють обмін іноземної валюти;
  - виробники та імпортери підакцизних товарів;
  - підприємець не може протягом звітного кварталу перейти зі сплати єдиного податку на звичайну систему оподаткування. Наприклад, якщо він хоче тимчасово призупинити діяльність (відпустка, хвороба), то йому все одно доведеться платити єдиний податок за цей квартал. І ще: рішення про перехід на спрощену систему оподаткування може бути прийняте не більше одного разу на календарний рік.

ЗАГАЛЬНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ

«Переваги»:

- відсутність обмеження щодо розміру виручки і кількості працівників;
- практично немає обмежень за видами діяльності.

«Недоліки»:

- необхідно вести чіткий і досить складний облік;
- треба обов'язково мати всі первинні документи, інакше податківці можуть не прийняти витрати;
- податківці ретельніше перевіряють звичайних підприємців, ніж єдинників, оскільки у перших легше виявити помилки;
- немає ніяких послаблень в оподаткуванні, здачі звітності.

ФІКСОВАНИЙ ПОДАТОК

«Переваги»:

- Фіксплатники звільнені від обов'язкового ведення обліку доходів і витрат, в результаті чого контролюючі органи практично не можуть знайти у них помилки як у звичайних підприємців. Звідси приватні підприємці отримують реальну економію коштів на сплату всіляких штрафів і часу на проведення перевірок контролюючими органами;
- Платник фіксованого податку мають право не застосовувати електронний контрольно - касовий апарат при проведенні розрахунків із споживачами, за винятком продажу підакцизних товарів;
- Підприємець сплачує фіксований розмір податку незалежно від обсягів продажів. Тобто, маючи навіть дуже великі доходи, підприємець платить фіксналог, ставки якого, до речі, нижче ставок єдиного податку.

«Недоліки»:

Законодавством передбачено безліч умов для роботи на фікспатенті , а саме:

- за фіксованим податком працюють лише підприємці, які торгують товарами і надають супутні такому продажу послуги на ринках зі сплатою ринкового збору;
- кількість найманих працівників не повинна перевищувати 5 осіб;
- валовий дохід за останні 12 календарних місяців до придбання патенту не повинен перевищувати 119 000грн .;
- фіксплатники не можуть здійснювати торгівлю лікоро - горілчаними та тютюновими виробами.

ГОЛОВНЕ:

- ПП після сплати належних податків, прибуток, що залишився може покласти собі в кишеню, як свій легальний дохід. Робити це можна довільно за термінами, але головне, щоб на податки залишалися гроші .
- Учасники АТ отримавши дивіденди повинні сплатити податок з доходів фізичних осіб.

Недоліки:

- Відповідальність;
- Вичет ПДВ;
- Статус.

Приклад

Ви є платником ПДВ і протягом кварталу Ви реалізували продукції на 120 грн. в т.ч. ПДВ - 20 грн.

У той же час ви придбали продукцію на 60 грн. в т.ч. ПДВ 10 грн .

Ці 10 грн . ви можете прийняти до вичету, тобто:
 $20-10=10$ грн.

Які необхідно сплатити в якості ПДВ.

Але якщо ви придбали цю продукцію за ті ж 60 грн. у постачальник, який не є платником ПДВ, то до вичету приймати нічого, і необхідно заплатити ПДВ - 20 грн.

СТАТУС.

- Для деяких видів бізнесу не солідно бути приватними підприємцями. Розмір також має значення. Якщо підприємство розрослося, необхідно задуматися як Вас будуть сприймати клієнти та партнери.
- Якщо Ви ведете бізнес в сфері послуг (консультаційних, медичних, психологічних і т.д.) використовуючи своє ім'я як бренд і будучи по суті одноосібним носієм даної послуги, то ПП - дуже зручний спосіб юридичного оформлення Вашого статусу.

«Товариством з обмеженою відповідальністю» визнається засноване одним або кількома особами господарське товариство, статутний капітал якого розділено на частки визначених установчими документами розмірів; учасники товариства не відповідають за його зобов'язання і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства в межах вартості внесених ними вкладів.

ПЕРЕВАГИ:

- Відрізняються від ПП тим, що відповідають за зобов'язаннями товариства тільки в межах вартості внесених ними вкладів.
- Статутний фонд товариства може бути сформований: грошовими коштами і майном.
- Законодавство що регулює діяльність ТОВ порівняно з АТ більш просте, більше свободи у формуванні принципів роботи і управління суспільством в статутних документах .
- Учасники товариства мають право в будь-який час вийти з товариства незалежно від згоди його учасників або товариства.

Акціонерним товариством
визнається комерційна
організація, статутний капітал
якого розділений на певне число
акцій, що засвідчують обов'язкові
права учасників товариства по
відношенню до суспільства.

Переваги:

- Акціонери не відповідають за зобов'язаннями товариства і несуть ризик збитків, пов'язаних з його діяльністю в межах вартості належних їм акцій;
- Акціонерному товариству немає необхідності вносити зміни в установчі документи при зміні складу акціонерів.

Недоліки:

- з точки зору реєстрації АТ зобов'язане зареєструвати в державних органах випуск своїх акцій;
- Акціонер, що вклав кошти в товариство може повернути їх тільки шляхом продажу акцій за ціною, що влаштовує покупця.

Загальні положення для ТОВ і ПрАТ .

- Однакова система бухгалтерської звітності і структура оподаткування при звичайній системі оподаткування;
- Проста бухгалтерська звітність і мінімальні податки при спрощеній системі оподаткування;
- Складна і тривала процедура ліквідації з обов'язкової податкової перевіркою за останні три роки;
- Товариство несе відповідальність за своїми зобов'язаннями всім належним йому майном;
- Товариство не відповідає за зобов'язанням своїх учасників / акціонерів;
- Вищим органом управління товариства є загальні збори учасників / акціонерів;
- Місце знаходження юридичної особи.

Некомерційною організацією є організація, яка не має за основну мету своєї діяльності одержання прибутку і не розподіляє отриманий прибуток між учасниками. Некомерційні організації можуть створюватися для досягнення соціальних, благодійних, культурних, освітніх, наукових і управлінських цілей, з метою охорони здоров'я громадян, розвитку фізичної культури і спорту, задоволення духовних та інших нематеріальних потреб громадян, захисту прав, законних інтересів громадян і організацій, вирішення спорів і конфліктів, надання юридичної допомоги, а також в інших цілях, спрямованих на досягнення суспільних благ .

4. Класифікація і структура підприємств.

1) Ціль та характер діяльності:

- комерційні;
- не комерційні.

2) Форма власності:

- приватні;
- державні;
- колективні;
- комунальні;
- змішані.

3) Національна приналежність капіталу:

- національні;
- іноземні;
- змішані.

4) В залежності від способу утворення:

- унітарні;
- корпоративні.

5) Галузевий та функціональний вид діяльності:

- промислові;
- сільськогосподарські;
- будівельні;
- транспортні;
- торгові;
- виробничо-торгові;
- Торгівельно-посередницькі;
- інноваційно - впроваджувальні;
- лізінгові;
- банківські;
- страхові;
- Туристичні та ін.

6) Чисельність працівників та обсяг річного доходу:

- мікро;
- малі;
- середні;
- великі.

5. Сутність та види виробничої структури підприємства.

Залежно від підрозділу, діяльність якого покладено в основу виробничої структури, розрізняють:

- цехову,
- безцехову,
- корпусну,
- комбінатську виробничі структури.